

ОГЛЯДИ НАУКОВИХ ВИДАНЬ

Журнали, збірники

**Вісник Львівського університету.
Серія філологічна. – Вип. 37. – Львів:
ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 567 с.**

Черговий випуск «Вісника Львівського університету» присвячено актуальним проблемам сучасної фольклористики. У працях авторів заторкнuto питання методології українського фольклору, зокрема специфіки фольклорного мислення як системи інформаційного відображення, представлено основні тенденції зарубіжної фольклористики останніх десятиліть. У збірнику поміщено дослідження поетичного змісту ряду фольклорних жанрів, зокрема колядок, щедрівок, гаївок, весільних пісень, похоронних голосін, пісень-хронік, зразків фольклорної прози тощо. Історію фольклористики та фольклорно-літературні взаємини представлено студіями про фольклористичні концепції І. Франка, особливості використання народнопоетичного матеріалу в епопеї П. Куліша «Україна», збирацько-дослідницьку роботу в Галичині на межі XIX–XX ст. тощо.

Матеріали наукового збірника упорядковані за десятьма основними рубриками: «Теорія і методологія», «З історії фольклористики», «Інтерпретація тексту», «З царини фольклоризму», «Етномузикологія», «Молода кафедра», «Публікації», «Із блокнота фольклориста», «Огляди і рецензії», «Хроніка».

До першої рубрики «Теорія і методологія» увійшли статті М. Чернопиского «Царівна родом із високого, блискучого замку». Іван Франко про естетичну сутність народної казки», С. Пилипчука «Галицько-руські народні приповідки» Івана Франка: пареміографічний аспект», В. Буряка «Фольклорне мислення як система інформаційного відображення: еволюція теоретичного осмислення», О. Гінди «Теоретичні засади зарубіжної фольклористики кінця XX – початку XXI століть: спроба синхронного зрізу (на матеріалі російських досліджень)».

Михайло Чернопиский у статті «Царівна родом із високого, блискучого замку». Іван Франко про естетичну сутність народної казки» (С. 3–30) з'ясовує Каменярєву концепцію народної казки в контексті українського і зарубіжного казкознавства XX ст., акцентує увагу на морально-етичному ідеалі як головній прикметі народної казки та на Франковому визначенні її сутності як самодостатньому естетичному феномені народної творчості.

У розвідці «Галицько-руські народні приповідки» Івана Франка: пареміографічний аспект» Святослав Пилипчук (С. 31–44) осмислює внесок І. Франка у розвиток української та європейської пареміографії, зокрема відзначає успішне застосування опорно-гаслової класифікаційної системи у збірнику «Галицько-руські народні приповідки». Автор проаналізував низку принципів систе-

матизації фольклорних текстів (збереження мовних особливостей, точна паспортизація («географічне умісцевлення»), пояснення текстів, гномпаративний аналіз, розширення варіантних гнізд), що сформували чітку методологію аналізу паремій.

Володимир Буряк у статті «Фольклорне мислення як система інформаційного відображення: еволюція теоретичного осмислення» (С. 45–58) розглядає фольклорне мислення як систему інформаційного відображення, аналізує еволюцію теоретичного осмислення фольклорної свідомості, а також подає еволюційний науковий контекст зарубіжної фольклористики, у співвідноженні з якою розвивалась українська фольклористична школа.

Олена Гінда, авторка статті «Теоретичні засади зарубіжної фольклористики кінця XX – початку XXI століть: спроба синхронного зрізу (на матеріалі російських досліджень)» (С. 59–65), розглядає низку методологічних проблем, що постають перед фольклористикою у зв'язку з розширенням поняття «фольклор» у гуманітарних науках, що знайшло своє відображення у теоретичних фольклористичних розвідках російських учених кінця XX – початку XXI ст. На їх матеріалі вона визначає диференційовані методологічні засади і робить висновок про існування полярних поглядів на фольклор як явище народної культури і фольклористичну науку.

Наступну рубрику «З історії фольклористики» складають статті В. Івашківа «Пантелеймон Куліш і його спроба поетичної історії України: епопея «Україна» та «Книга о ділах народу українського і славного Війська козацького Запорозького», Г. Сокіл «Динаміка збирацько-дослідницької роботи в Галичині кінця XIX – початку XX століття», О. Кузьменко «Етапи наукового вивчення стрілецьких пісень (публікації та дослідження)».

У статті Василя Івашківа «Пантелеймон Куліш і його спроба поетичної історії України: епопея «Україна» та «Книга о ділах народу українського і славного Війська козацького Запорозького» (С. 66–98) розглянуто художній зміст романтичної поеми-епопеї Пантелеймона Куліша «Україна» та його прозового аналога «Книга о ділах народу українського і славного Війська козацького Запорозького» (1843), якими молодий письменник зробив спробу подати свою поетичну версію майже 700-літнього періоду життя України від часів Київської Русі до середини XVII ст. Джерелами твору слугували популярна на той час «История русов», народні думи та історичні пісні з фольклорних збірок Ізмаїла Срезневського та Платона Лукашевича, а також власні стилізації народних дум. Прикметною рисою цих творів була їх виразна національно-патріотична зорієнтованість, що врешті стало причиною заборони «України» у зв'язку з процесом над діячами Кирило-Мефодіївського братства.

Ганна Сокіл, осмислюючи «Динаміку збирацько-дослідницької роботи в Галичині кінця XIX – початку XX століття» (С. 99–111) розглядає історію

становлення збирацької роботи в Галичині кінця XIX – початку XX ст. Дослідниця звертає увагу на основні наукові методи, прийоми фіксації фольклору у практиці галицьких фольклористів, зокрема співробітників Етнографічної комісії НТШ, аналізує роль наукових програм, інструкцій, питальників НТШ у формуванні та утвердженні методологічних засад української фольклористики.

Прослідковучи «*Етапи наукового вивчення стрілецьких пісень (публікації та дослідження)*» (С. 112–123), Оксана Кузьменко з'ясовує у хронологічному зрізі основні етапи вивчення стрілецьких пісень: від перших фіксацій, фольклорних збірників до наукових розвідок, що стали результатом різномасштабних підходів в осмисленні місця, ролі і значення стрілецьких пісень у системі новочасного українського пісенного фольклору. Авторка проаналізувала найважливіші бібліографічні позиції, що окреслили напрями досліджень цієї неоднорідної жанрово-тематичної групи, а також звернула увагу на проблему синтетизму стрілецьких пісень, що виявилася у продуктивно-творчому взаємозв'язку пісень як літературного, так і народного походження.

До третьої рубрики під назвою «Інтерпретація тексту» увійшли розвідки таких авторів: Я. Гарасима «Політичні жанри фольклору (ідейний конструктивізм мелосу та естетика народної сатири)», Е. Луна «Політична сатира у гаївках XX століття», В. Білик «Деякі аспекти психологічного зображення в ліричних обрядових піснях», І. Сирко «Символіка образу «моста» в українській народній пісні», І. Коваль-Фучило «Часопросторова картина світу в українських похоронних голосіннях», О. Лабащук «Примовки у календарних обрядах українців», Н. Пастух «Українське весілля XX століття: вплив обрядових змін на пісенну символіку», О. Харчишин «Пісні так званого «легкого жанру» в українському народнокультурному середовищі Львова першої половини XX століття (до питання взаємовпливів професійного і народного творчого начала)».

Ярослав Гарасим у дослідженні «*Політичні жанри фольклору (ідейний конструктивізм мелосу та естетика народної сатири)*» (С. 124–129) детально висвітлює становлення політичної поезії як окремого жанру українського фольклору, теоретичні засади якого вперше окреслив М. Драгоманов. Учений виділив і проаналізував два жанрові різновиди: конструктивний – пісні патріотичного спрямування і деструктивний, у якому переважає антирежимний сатирично-викривальний елемент.

Євген Луно, аналізуючи «*Політичну сатиру у гаївках XX століття*» (С. 130–145), з'ясовує ідейно-тематичний зміст, художньо-поетичну специфіку, жанрові модифікації, особливості побутування гаївок, які в сатиричному плані змальовують політичні реалії в Україні XX ст. Фольклорист звертає увагу на основні мотиви й образи, простежує їхню генезу й семантику.

Стаття Віри Білик «*Деякі аспекти психологічного зображення в ліричних обрядових піснях*» (С. 146–160) – це дослідження особливостей психологічного зображення в ліричних обрядових піснях у їхньому зв'язку із самим обрядом, коли народна традиція визначає, які почуття повинні переживати члени спільноти в певні обрядові

моменти. Авторка з'ясовує природу прихованого психологізму, що полягає у розкритті внутрішнього світу ліричних героїв через їх поведінку, вчинки у пісенних символічних ситуаціях, відзначає своєрідне «опредметнення» почуттів та широке використання прийому градації, що дає змогу передати переживання різної сили.

Визначаючи основні напрями розвитку та функціонування образу «моста» в українському пісенному фольклорі, Ірина Сирко у статті «*Символіка образу «моста» в українській народній пісні*» (С. 161–166) детально розглянула символічні моделі: будувати, мостити, ламати міст або кладку. Особливу увагу приділено характеристичній семантичному варіанту цього образу – калинового мосту.

Досліджуючи «*Часопросторову картину світу в українських похоронних голосіннях*» (С. 167–176), Ірина Коваль-Фучило розглядає час і простір як дві головні категорії, що визначають світогляд соціуму у певний історичний період. Автор з'ясувала місце і час голосіння у процесі похоронного обряду, проаналізувала часопросторову картину світу у текстах голосіннь. Основний час їх виконання – теперішній. Простір голосіння моделюється навколо бінарної опозиції «свій – чужий» і розгортається навколо його основних елементів – сакрального центру і дороги.

У статті Оксани Лабащук «*Примовки у календарних обрядах українців*» (С. 177–189) окреслено місце примовки серед текстів українського обрядового фольклору, а також з'ясовано час виконання примовки, визначено мету та функції примовки у календарних обрядах, розглянуто виконавське середовище. Автор розрізняє два типи примовок: універсальні, які виконують на великі свята, і специфічні, пов'язані з певними обрядодіями.

Надія Пастух у науковій розвідці «*Українське весілля XX століття: вплив обрядових змін на пісенну символіку*» (С. 190–206) простежила зміни в обрядовості сучасного українського фольклору, вказала на причини динамічних явищ у весільному ритуалі та з'ясувала вплив обрядових змін на пісенну символіку.

На основі повільних досліджень фольклору Львова Ольга Харчишин у статті «*Пісні так званого «легкого жанру» в українському народнокультурному середовищі Львова першої половини XX століття (до питання взаємовпливів професійного і народного творчого начала)*» (С. 207–231) розглянула питання виникнення, побутування та творчої специфіки українських міських розважальних пісень. Дослідниця зазначає, що ці пісні мають здебільшого літературне і професійно-музичне походження, позначені модними європейськими впливами мистецтва, водночас поширилися серед народу, зазнали колективного шліфування, збагативши цим фольклорну традицію Львова.

Наступну рубрику «З царини фольклоризму» складають праці В. Антофійчука «Образ Понтія Пилата в легендарно-апокрифічних оповідях», Р. Марківа «Символічна і композиційна роль міфологем у художньому тексті».

У статті Володимира Антофійчука «Образ Понтія Пилата в легендарно-апокрифічних оповідях» (С. 232–240) розглянуто фольклорну рецепцію євангельського образу Понтія Пилата у загальнокультурному контексті. Автор звертає увагу на те, що оригінальні тексти ускладнюються елементами міфологічного

походження, а фольклорна поетика «знижує» високий контекст оповідей євангелістів до рівня буденного мислення. Також зазначається, що у народній творчості зафіксовано потенційно складну семантичну структуру постаті Понтія Пилата.

Руслан Марків у розвідці «Символічна і композиційна роль міфологем у художньому тексті» (С. 241–256) досліджує особливості функціонування міфологічних образів у структурі художніх творів української літератури початку ХХ століття. Дослідник аналізує такі міфологеми українського фольклору, як земля, світове дерево, кінь та інші, з'ясовує їхнє функціонально-сміслові навантаження у творах О. Кобилянської, Лесі Українки, визначає зміни їхнього значення у межах нового контексту.

П'ята рубрика «Етномузикологія» містить дослідження Б. Луканюка «До історії терміна «етномузикологія», І. Довгалюк «З історії проекту «Народна пісня в Австрії» («Das Volkslied in Österreich»), Л. Добрянської «Ярослав Шуст – етномузиколог», І. Клименко «Силабічна модель 5+3 у живних наспівах Волинського Полісся: мелоареалогічне дослідження».

Загальною вважається, що термін «етномузикологія», базовий для сучасної науки про народну музику, народився трохи більше півстоліття тому на Заході. Насправді ж, стверджує *Богдан Луканюк* у статті «До історії терміна «етномузикологія» (С. 257–275), батьківщиною цього терміна є Україна: його ще в 1928 р. запропонував і дав йому вичерпне визначення К. Квітка.

Ірина Довгалюк у статті «З історії проекту «Народна пісня в Австрії» («Das Volkslied in Österreich»)» (С. 276–287) розглянула історію проекту «Народна пісня в Австрії», задуманого австрійським урядом у 1902 р. та розпочатого у 1904 з метою публікації фольклорної спадщини народів, котрі населяли імперію. Над галицьким томом видання, який у 1914 р. був рекомендований до друку, працювали Ф. Колесса разом з О. Роздольським, С. Людкевичем, Б. Вахнянином. У дослідженні подано історію перебігу акції та підготовки до друку галицького тому, який через початок Першої світової війни так і залишився в рукописі.

У дослідженні *Ліни Добрянської* «Ярослав Шуст – етномузиколог» (С. 288–299) йдеться про Ярослава Шуста – талановитого львівського науковця, етнофілолога, літературознавця та етномузиколога. Висвітлено різні аспекти музично-фольклористичної діяльності дослідника – наукової, збирацької, педагогічної, яку він розгорнув головню під час викладання у Львівській державній консерваторії (1953–1960). Подано також біографічні відомості про науковця.

Ірина Клименко у розвідці «Силабічна модель 5+3 у живних наспівах Волинського Полісся: мелоареалогічне дослідження» (С. 300–316) підсумовує результати мелотипологічного й мелоареального аналізу волинсько-поліських живних наспівів силабічної моделі 5+3. Авторка подає картину мелоареалогічного членування Західного Полісся і Холмщини за морфологічними різновидами наспівів обраної типологічної групи та окремі спостереження про співвіднесеність цього територіального поділу з деякими розмежувальними лініями етнокультурного та історичного рівнів.

Вперше започаткована у цьому випуску рубрика «Молода кафедра» представляє розвідки аспірантів та молодих учених переважно з наукових центрів Західної України: *У. Крук* «Структурна типологія комічного в українських народних родинно-побутових жартівливих піснях», *Т. Шемберко* «Синтез язичницьких і християнських мотивів у колядках і щедрівках», *О. Галайчук* «Релікти лицарства княжої доби в українських колядках», *І. Збір* «Календарно-обрядова поезія Покуття у записях Оскара Кольберга: жанрово-тематичний аспект», *О. Чікало* «Пісні-хроніки: з історії дослідження жанру», *В. Дяківа* «Поклонницька» пісня з фольклорної новотворчості 1920 років», *О. Левчук* «Інтерпретація образу-символа коня в дослідженнях фольклористів».

Стаття *Уляни Крук* «Структурна типологія комічного в українських народних родинно-побутових жартівливих піснях» (С. 317–324) – це фрагмент дисертаційного дослідження про природу комічного в українських родинно-побутових піснях. Авторка, ґрунтуючись на загальній теорії комічного, прагне з'ясувати типологію комізму, насамперед, його структурний аспект у сатирично-гумористичних родинно-побутових піснях поряд з психологічним, етико-естетичним, функціональним та іншими аспектами. Крім того, вона виокремлює форми або ступені комічного у народних родинно-побутових піснях, з'ясовує характерні особливості і призначення гумористичного та сатиричного комізму, аналізує засоби створення комічного на сюжетно-композиційному, образному та стилістичному рівнях.

Здавалося б, проблема синтезу язичницьких і християнських мотивів в українській календарно-обрядовій поезії зимового циклу в сучасній фольклористичній мала б уже вважатися розв'язаною. Однак попри окремі праці, ми все ще не маємо узагальнюючого наукового дослідження, яке б охопило всі аспекти взаємодії дохристиянської та християнської традицій у народнопоетичній творчості, а нові записи фольклорних поетичних текстів, зокрема колядок і щедрівок, дають змогу стверджувати, що є значне поле для нових студій. Таку спробу у науковій розвідці «Синтез язичницьких і християнських мотивів у колядках і щедрівках» (С. 325–337) зробила *Тетяна Шемберко*, яка на прикладі колядок і щедрівок прагнула передусім актуалізувати сучасне осмислення цієї теми, окреслити головні тенденції трансформації язичницьких елементів народного мислення у християнські.

Стаття *Оксани Галайчук* «Відгомін лицарсько-дружинної поезії в українських колядках і щедрівках» (С. 338–347) актуальна у плані розгляду фольклорних текстів в історичній перспективі і спрямована на виокремлення елементів інституту лицарства у циклі колядок парубкові. Заручившись підтримкою давніх літописів, сучасними історичними дослідженнями та працями відомих українських фольклористів, авторка знаходить у колядках підтвердження побутування на теренах України такого соціального стану, як лицарство. Це ще раз підтверджує перспективність комплексного підходу у фольклористичних дослідженнях.

У статті *Ірини Збір* «Календарно-обрядова поезія

Покуття у записах Оскара Кольберга: жанрово-тематичний аспект» (С. 348–357) осмислена фольклористична спадщина Оскара Кольберга. Авторка розкрила жанрово-тематичну своєрідність фольклорних записів, які О. Кольберг зробив на Покутті, вписала їх у контекст розвитку української фольклористики другої половини XIX ст., показала значення збірки «Покуття» для розвитку сучасної фольклористичної науки.

Стаття Оксани Чікало «Пісні-хроніки: з історії дослідження жанру» (С. 358–367) – перший щабель у дослідженні теми «Пісні-хроніки: динаміка жанру». В цій публікації висвітлено основні етапи запису та видання поетичних новин, а також розглянуто спроби аналітичного опрацювання хронік удіуродж XIX – початку XXI ст. Такий огляд удіуроджує стан наукового осмислення проблеми і дає змогу окреслити подальші напрями дослідження жанру. У статті порушено низку проблем, зокрема місця пісень-хронік у жанровій парадигмі українського фольклору, аналізу поетичних новин, утворених на основі подій національно-визвольних змагань XX ст., з'ясування географії поширення пісень-хронік тощо.

Володимир Дяків, досліджуючи «Поклонницьку» пісню з фольклорної новотворчості 1920 років» (С. 368–387), з'ясовує генезу пісні «Щасливая тая путь», що виникла на ґрунті духовної атмосфери українського суспільства 1920 років, а також вивчає специфіку її створення та функціонування, сюжетно-змістові й художньо-стилістичні особливості (специфіку динаміки фольклорного твору та особливість фольклорного відображення реалій дійсності). Зазначається, що «поклонницька» пісня «Щасливая тая путь» була одним із найпопулярніших творів фольклору «Калинівського чуда» і яскравим проявом народної релігійності у підрадянській Україні 1920 років.

Праця Оксани Левчук «Інтерпретація образу-символу коня в дослідженнях фольклористів» (С. 388–393) подає обширний огляд літератури предмета дослідження, що має самостійне значення, оскільки ознайомлює читача з різними інтерпретаціями цього зооморфного символу в українських, польських і російських працях та ступенем адекватності тлумачень українським фольклорним текстам.

У сьомій р у б р и ц і «Публікації» подано статтю Андрія Вовчака «Германн Ігнатій Бідерманн і його праця про українців Закарпаття» (С. 394–420) та перекладений її автором на українську мову фрагмент праці австрійського дослідника «Закарпатські українці, територія їхнього про-живання, їхні промисли та їхня історія» (С. 421–449). Розглянувши українознавчий доробок австрійського історика права, крає- та народознавця Г. І. Бідерманна (1831–1892), А. Вовчак головну увагу присвятив висвітленню історії задуму, реалізації та рецензії найважливішої Бідерманнової праці про українців – першого монографічного дослідження історії, статистики, етнографії та виробничої діяльності закарпатських українців середини XIX ст. «Die ungarischen Ruthenen, ihr Wohngebiet, ihr Erwerb und ihre Geschichte» (Інсбрук, 1862–1867)». Увазі читачів запропоновано переклад лише третього – етнографічного розділу першої частини цієї цінної для відтворення комплексної картини

життя тогочасного українського Закарпаття книги.

У р у б р и ц і «Із блокнота фольклориста» подані фольклорні записи Миколи Львицького під назвою «Школа материнської пісні» (С. 450–462). Серед шістнадцяти текстів з мелодіями передусім пісні так званої «збійницької» тематики, які неохоче публікували в радянський час. Від них віє духом давнини не в історично-подійовому, а в психологічному вимірі. Сьогодні вони майже зовсім зникли з пісенного репертуару і сприймаються як релікти.

До цієї рубрики також увішла праця «Wielokulturowy świat Huculszczyzny» (С. 463–467), у якій її автор Nina Taylor-Terleca проаналізувала тетралогію Станіслава Вінченца (1888–1971) «Na Wysokiej Poloninie» – своєрідну обширну фольклористичну сагу про гуцулів, які проживають між Угорщиною, Галичиною і Буковиною. Увага також прикута до етнічного світу українців, серед якого проживають поляки, євреї та вірмени і який за своєю суттю є світом багатомовним, плуралістичним і поліфонічним, де панує традиція взаємопорозуміння і толерації. Авторка утверджує дві основні тези: що справжній універсалізм походить з регіоналізму, і що народ не може існувати там, де немає інших народів.

Основу р у б р и к и «Огляди і рецензії» склали шість матеріалів: Михайла Чорнопиского «Цінна праця про регіональну фольклорну мозаїку України» (С. 468–473), рецензія на книгу: Кирчів Роман. Із фольклорних регіонів України. Нариси і статті. Львів: Національна Академія наук України; Інститут народознавства НАН України, 2002. 351 с.»; рецензія Ірини Кметь (С. 474–477) на книгу Genologia literatury ludowej. Studia folklorystyczne / Pod red. Adriana Mianckiego i Violetty Wróblewskiej. Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2002. 199 s.; Наталії Шумади «Перше фольклористичне дослідження ритуальних обходів українців» (С. 478–479), рецензія на монографію: Галина Сокіл. Українські обхідні календарно-обрядові пісні: структура, функції, семантика. Львів, 2004. 266 с.; Михайла Чорнопиского «Пісенна лірика національної свідомості і честі» (С. 480–482), рецензія на фольклористичний збірник: Стрілецькі пісні. Упорядкування, запис, вступ. ст., коментар та додатки Оксани Кузьменко. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2005. 640 с. + 32 с. іл.; Миколи Мушинки «Книга про родину Колесів» (С. 483–486), рецензія на: Родина Колесів у духовному та культурному житті України кінця XIX – XX століття. Серія Українська філологія. Вип. 5. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка, 2005. 476 с.; Ірини Кметь «Сторінками співаника українців Польщі» (С. 487–489), рецензія на книгу: Співаник. Пісні українців Польщі / Упорядник Івона Москалик-Тима. Варшава, 2005. 407 с.

У рубриці «Хроніка» до матеріалів під назвою «На пошану Теофілія Комарницького (до 75-річчя від дня народження)» (С. 490–505) увійшли окремі виступи та їх фрагменти, які прозвучали на пленарних та секційних засіданнях наукової конференції «Актуальні проблеми україністики», що відбулася у квітні 2002 року і присвячена 75-річчю від дня народження доктора філологічних наук, професора, ініціатора відновлення і першого завідувача кафедри української фольклористики імені академіка Філарета Колесси, відомого

українського філолога Теофіля Комаринця. Сюди увійшли виступи Р. Гром'яка «Структура естетичної свідомості Тараса Шевченка», Б. Якимовича «Жмут спогадів про Теофіля Комаринця», В. Неборака «Кілька штрихів до портрета Теофіля Івановича Комаринця», А. Содомори, Я. Кравця «Європейськість Теофіля Комаринця», Б. Головина «Проблеми української мови: бачення Теофіля Комаринця», С. Костюка «Фонд Теофіля Комаринця у Тернопільському обласному краєзнавчому музеї», Г. Чернихівського «Теофіл Комаринець та його документи й матеріали у фондах Кременецького краєзнавчого музею».

Крім того, у «Хроніці» подані два інформаційні матеріали про наукові конференції та семінари: *Олена Гінда «Інтердисциплінарні методика у вивченні магіко-сакральних традиційних практик: (за матеріалами міжнародних науково-практичних конференційних заходів 2003–2004 років)»* (С. 506–511), *Антоній Поточняк «Святкування 125-ї річниці від дня народження Климента Квітки»* (С. 512–516). До цієї рубрики *Андрій Вовчак* також підготував «Відомості про дисертації зі спеціальності «Фольклористика», захищені у спеціалізованій вченій раді К 35.051.13 при Львівському національному університеті імені Івана Франка в 2002–2005 р. р.» (С. 517–552).

Випуск «Вісника Львівського університету» завершують три некрологи: *Олени Луцишин «Мирослав Мороз (1923–2006)»*, *Ганни Сокіл «Лідія Дунаєвська (1948–2006)»*, *Любов Килинської «Микола Колесса (1903–2006)»* та некролог «*Мотря Мишанич (1935–2006)»*.

Фольклористичні зошити. Збірник наукових праць. – Вип. 9. – Луцьк: Інститут культурної антропології, 2006. – 188 с.

У дев'ятому номері «Фольклористичних зошитів» – щорічнику Інституту культурної антропології (до 2005 р. ця установа функціонувала під назвою «Полісько-Волинський народознавчий центр Інституту народознавства НАН України», далі – ПВНЦ), що виходить з 1996 року, наукові публікації систематизовано у семи основних рубриках: «Фольклористика», «Історія фольклористики», «Фольклоризми», «Перша ластівка», «Рецензії», «Наздогін», «Анотації».

До першої р у б р и к и «Фольклористика» включені наукові розвідки Віктора Давидюка «Діахронія волинського весілля», Олени Білик «Зимово-весняний фольклор Верхньоприп'ятської низовини (особливості сучасного побутування)», Тетяни Міндер «Приїдь, приїдь, Кострубоньку! (семантика образу Коструба у весняній календарно-обрядовій поезії)», Наталі Шкляєвої «Військові конфлікти у народній топонімічній прозі Західного Полісся», Віктора і Миколи Давидюків «Матеріали до «Ілюстрованого атласу народної культури Західного Полісся»: вовкулака».

У статті Віктора Давидюка «Діахронія волинського весілля» (С. 3–15) на матеріалі фольклорно-етнографічних записів З. Доленги-Ходаківського, П. Чубинського, В. Кравченка, Р. Цапун, В. Димничка, І. Федька, архіву Інституту культурної антропології проаналізована текстова й обрядова складова весільних звичаїв Західної та Східної Волині за період з початку ХІХ ст. до теперішнього

часу. У ході тестологічних порівнянь значну увагу автор приділяє характеристиці варіантів пісень з різною хронологічною фіксацією, що збереглися упродовж майже двох століть. До них належать пісенні зразки «Благослови, Боже, і Пречиста Мати», «Летять галочки», а також пісні, що виконувалися, коли діставали коровай із печі, виряджали молодих до шлюбу, при наближенні весільного поїзда до церкви. Дослідник обстоює думку, що весільні пісні регіону виникають в автохтонному середовищі та здебільшого тримаються місця свого виникнення. Оскільки найбільш популярні на Волині весільні зразки відзначаються значною поширеністю і в загальноукраїнському фонді, весільна пісенна традиція волинян як така відсутня. Чимало місця в розвідці приділено вивченню семантики та генези обрядів, що становлять регіональну особливість волинського весілля. Це звичаї дарування зятем тещі чобіт, одягання на молоду шапки молодого, прихід від молодої до молодого парубочого посольства стрітників, читання перед вінчанням хорунжам корони – своєрідного зводу дворянських віршованих творів повчального та побажального змісту.

Стаття *Олени Білик «Зимово-весняний фольклор Верхньоприп'ятської низовини»* (С. 17–33) – це спроба продовжити і поглибити мікрореальне дослідження фольклорних явищ календарного циклу, що побутують на Західному Поліссі у верхів'ї річки Прип'ять на території Камінь-Каширського, Любешівського та Ратнівського районів Волинської області. Опираючись на праці Ю. Рибачка, О. Ошуркевича, В. Давидюка, Т. Міндер та опрацювавши архівні матеріали Інституту культурної антропології за 80–90-і роки минулого століття, дослідниця зосередила увагу на характеристиці основних жанрів зимового фольклору – колядок і щедривок, їх жанрових різновидів – коляд церковного характеру, профанних колядок, а також веснянок, постових пісень, стагурок, вородажок, рогульок, що належать до весняного циклу. При аналізі жанрів мікроареалу в кожному з трьох названих адміністративних регіонів застосовано елементи статичного методу дослідження фольклору та паралельно з'ясовано окремі питання складоритмічної будови текстів, виконання, адресатності, популярності мотивів того чи іншого жанру, жанрового різновиду.

Тетяна Міндер у розвідці «*Приїдь, приїдь, Кострубе! (семантика образу Коструба у весняній календарно-обрядовій поезії)*» (С. 35–48) основне завдання вбачає у з'ясуванні первинної семантики Коструба на основі аналізу текстів весняних пісень, обрядів, ігор, записи яких здійснювали на теренах України в ХІХ–ХХ ст. українські та зарубіжні учені. Авторка актуалізує матеріали про звенигородського Коструба у записах А. Кримського, етнографа С. Терещенка, дотичні відомості російських, чеських і білоруських дослідників, апелює до авторитетних міркувань М. Грушевського, Д. Зеленина, О. Чебанюк та інших фольклористів. Фокусується увагу на окремих акціональних і предметних моментах обрядів, що перебувають поза увагою дослідників, Т. Міндер приходить висновку: Коструб, на відміну від семантично спорідненого Ярила – бога любові, пристрасті й плодючості, не є божеством, а певною ритуальною формою, яка